

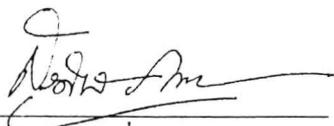
ศรดิษ ภาคสุชล 2550: ปี่พาทย์มอญตระกูลคนตรีเสนาะ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) สาขาคณะชาติพันธุ์วิทยา ภาควิชาศิลปนิเทศ
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ เขียนทองกุล, ศศ.ม. 257 หน้า

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยา มีจุดประสงค์เพื่อ:

- 1) ศึกษาประวัติความเป็นมา คุณลักษณะทางดนตรีและระเบียบวิธีการบรรเลงปี่พาทย์มอญของตระกูลคนตรีเสนาะ
- 2) ศึกษาวิเคราะห์บทเพลงทางมอญที่ใช้ในงานศพ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ต้นตระกูลคนตรีเสนาะคือนายเงิน คนตรีเสนาะ ซึ่งเป็นชาวมอญอพยพมาจากเมืองเมาะตะมะเข้ามาอยู่ที่จังหวัดปทุมธานีและได้ใช้มอญและตะโพนมอญที่นำเข้ามาประสมกับเครื่องดนตรีไทย ตั้งเป็นวงปี่พาทย์มอญขึ้นในราว พ.ศ.2434 และได้ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีมอญให้แก่ลูกหลานและศิษย์ เพลงมอญที่บรรเลงมี 3 ประเภท คือ ประเภทเพลงประกอบซึ่งเป็นเพลงมอญดั้งเดิม เช่น เพลงประจำวัด ประจำบ้าน ย่ำค่ำ ย่ำรุ่ง ย่ำเที่ยง ประเภทเพลงประกอบพิธีกรรมและประเภทบรรเลงทั่วไป ระบบเสียงมอญที่พบเป็นแบบเจ็ดเสียงไม่เท่ากัน ประกอบด้วย 2 ช่วงทาบ ช่วงเสียงต่ำมี 5 เสียง ช่วงเสียงสูง 7 เสียง โดยมีขั้นคู่เสียงในระบบเซ็นต์ (Ellis) เรียงจากต่ำไปหาสูงดังนี้ คือ 203, 341, 165, 200, 324, 177, 190, 144, 169, 173, 153, 210, 177 และ 162 เซ็นต์

2) การวิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรีของมอญวงใหญ่เพลงเชิญ เพลงมะลิวัลย์ และเพลงเขมรญวน พบว่าทั้ง 3 เพลง มีระบบเสียง (Tuning System) เป็นแบบ 7 เสียง ในแบบวัฒนธรรมมอญ รูปพรรณ (Texture) เป็นแบบทำนองหลากหลาย (Idiomatic Heterophony) ในส่วนลักษณะทางดนตรีอื่น ๆ ก็มีความแตกต่างกัน เพลงเชิญ มีโครงสร้าง (Form) แบ่งได้ 3 ส่วน คือ สองชั้น เพลงเร็วและทำนองจบ ช่วงเสียงกว้าง 2,877 เซ็นต์ ขั้นคู่เสียง (Interval) ที่พบ คือ คู่ 3, 4, 5, 6, 8, 11 และ คู่ 14 รูปลักษณะท่วงทำนองเป็นแบบทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct) ทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating) และทำนองไม่ค้อยขึ้นลงหรือสม่ำเสมอ (Terrace) เพลงมะลิวัลย์ มีโครงสร้าง (Form) 3 ส่วน คือ สองชั้น เพลงเร็วและทำนองจบ ช่วงเสียงกว้าง 2,626 เซ็นต์ ขั้นคู่เสียง (Interval) ที่พบ คือ คู่ 4, 5 และ คู่ 8 รูปลักษณะท่วงทำนองเป็นทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct) ทำนองไม่เชื่อมโยง (Disjunct) และทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating) เพลงเขมรญวนมีโครงสร้าง (Form) 2 ส่วน คือ สองชั้น และเพลงเร็ว ช่วงเสียงกว้าง 2,626 เซ็นต์ ขั้นคู่เสียง (Interval) มี 2 แบบ คือ คู่ 4 และ คู่ 8 รูปลักษณะท่วงทำนองเป็นแบบทำนองต่อเนื่องเชื่อมโยง (Conjunct) ทำนองไม่เชื่อมโยง (Disjunct) และทำนองขึ้น ๆ ลง ๆ (Undulating)

ลายมือชื่อนิติศิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๒๕ / ๒๕๕๐